

CONSILIUL PENTRU EGALITATE

BULETIN INFORMATIV

Discursul de ură – o provocare majoră în campania electorală pentru alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025

În cadrul fiecărei campanii electorale, Consiliul pentru egalitate, adresează candidaților, alegătorilor și mass-mediei recomandări pentru un proces electoral echitabil, bazat pe respect, responsabilitate și toleranță zero față de discursul de ură, subliniind că observatorii, competitorii electorali și instituțiile media au un rol crucial în prevenirea și descurajarea manifestărilor care instigă la discriminare.

Totuși, campania electorală pentru alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025 a fost marcată, potrivit Raportului Promo-LEX, de numeroase cazuri de discurs de ură și instigare la discriminare, generate, preponderent de bărbați cu vârsta cuprinsă între 36 și 50 ani. Cele mai multe dintre acestea au fost îndreptate împotriva unor candidați și grupuri sociale precum persoanele LGBTQI+, femeile sau comunitatea romă, ele fiind în măsură să alimenteze stereotipuri, prejudecăți și diviziuni sociale, punând în pericol valorile democratice.

Conform datelor Promo-Lex, mesajele instigatoare la ură au fost distribuite preponderent prin intermediul canalelor digitale: 53% dintre cazuri au circulat prin aplicații mobile, 28% prin rețelele de socializare, iar restul – în cadrul evenimentelor publice și la televiziune. Mesajele au ajuns la peste 830.000 de vizualizări, demonstrând amploarea expunerii publicului la retorica urii.

PLÂNGERI

36

DECIZII EMISE

23

DECIZII DE CONSTATARE

4

AVIZE

5

ȘEDINȚE ALE MEMBRILOR

19

PERSOANE INSTRUITE

45

CONSILIUL INTERVINE

Consiliul continuă să înregistreze cazuri de discriminare în redactarea anunțurilor de angajare

Consiliul pentru egalitate continuă să înregistreze cazuri de discriminare directă în redactarea anunțurilor de angajare, în pofida atenționărilor adresate angajatorilor. Doar în luna septembrie 2025 Consiliul a recepționat 8 plângeri pe acest subiect.

Cele mai frecvente situații constatate implică menționarea expresă a sexului candidatului, restricționând accesul anumitor persoane fără justificare legată de atribuțiile postului. Astfel de formulări pot descuraja anumite grupuri să aplice pentru funcții disponibile, generând inechități în accesul la muncă.

Consiliul recomandă angajatorilor să utilizeze un limbaj neutru și inclusiv în toate anunțurile de angajare și să promoveze participarea echilibrată a femeilor sau altor grupuri subreprezentate acolo unde este cazul.

Consiliul a examinat proiectul hotărârii de Guvern cu privire la Mecanismul național de implementare, monitorizare și raportare a implementării tratatelor internaționale și regionale în domeniul drepturilor omului (număr unic 692/CS/2025), formulând o serie de propuneri

PROBLEME IDENTIFICATE:

Lipsa reglementărilor exprese privind statutul instituțiilor naționale pentru drepturile omului

Regulamentul de organizare și funcționare a Comitetului Național pentru Drepturile Omului (CNDO) distinge doar membri cu drept deliberativ și membri cu drept consultativ, dar omite reglementarea expresă a statutului instituțiilor naționale pentru drepturile omului (INDO). Este necesară precizarea explicită a acestui statut în componența CNDO.

Propunerea Consiliului: Clarificarea expresă a statutului instituțiilor naționale pentru drepturile omului în cadrul Capitolului II al Regulamentului.

Limitarea dreptului de a solicita ședințe extraordinare

Potrivit prevederilor actuale, doar membrii cu vot deliberativ și Secretariatul permanent pot solicita convocarea CNDO. Aceasta exclude conducătorii INDO, contrar rolului lor de monitorizare a tratatelor și a problemelor sistemice privind drepturile omului.

Propunerea Consiliului: Completarea pct. 28 al Regulamentului de organizare și funcționare a CNDO cu prevederi care să stabilească expres dreptul conducătorilor INDO de a solicita convocarea CNDO în ședințe extraordinare.

Necesitatea consultării organismelor de promovare a egalității

Deși nu este o problemă sistemică, s-a constatat că Președintele Consiliului pentru egalitate ar trebui să aibă o prezență formală în cadrul subcomitetului relevant pentru a-și îndeplini atribuțiile. Conform Directivei 2024/1500, privind standardele aplicabile organismelor de promovare a egalității de tratament și a egalității de șanse între femei și bărbați în materie de încadrare în muncă și de ocupare a forței de muncă și de modificare a Directivelor 2006/54/CE și 2010/41/UE, guvernul și autoritățile publice trebuie să consulte organismele de promovare a egalității asupra legislației și politicilor relevante.

Propunerea Consiliului: Includerea Președintelui Consiliului pentru egalitate, în calitate de invitat permanent, în componența Subcomitetului pentru drepturile economice și sociale, protecția drepturilor copilului și persoanelor cu dizabilități din Anexa nr. 2 la Regulamentul de organizare și funcționare a CNDO.

VEZI AVIZUL

Consiliul a examinat proiectul hotărârii de Guvern pentru aprobarea mecanismului de acordare a condițiilor materiale de primire acordate solicitanților de azil, a metodologiei de estimare a costurilor pentru condițiile materiale de primire, precum și mecanismului de aplicare a conceptului de țară de origine/terță sigură (număr unic 704/MAI/2025) și a formulat propuneri

PROBLEME IDENTIFICATE:

- **Lipsa criteriilor de identificare a necesităților speciale**

Proiectul nu include declarația solicitantului de azil ca un criteriu explicit pentru identificarea necesităților speciale.

Propunerea Consiliului: Modificarea pct. 30 lit. a) pentru a include „declarațiile solicitantului de azil sau ale persoanelor care îl însoțesc” ca un criteriu de bază.

- **Nevalorificarea documentației medicale ca mijloc de probă relevant în procesul de evaluare a solicitantului de azil cu necesități speciale**

Documentația medicală este tratată ca un simplu „bun personal”, deși are o valoare probatorie mult mai mare în stabilirea necesităților speciale.

Propunerea Consiliului: Modificarea pct. 30 lit. b) pentru a trata documentația medicală ca un criteriu distinct și important de evaluare.

- **Inconsecvența criteriilor de evaluare**

Există diferențe de formulare și conținut între criteriile de evaluare inițială a necesităților speciale și cele de evaluare continuă.

Propunerea Consiliului: Uniformizarea criteriilor, bazându-se pe Instrumentul Agenției Europene pentru Azil (EASO) de identificare a persoanelor cu nevoi speciale, pentru a asigura o abordare consecventă.

- **Lipsa modalității de acces la asistența medicală pentru solicitanții de azil adulți cu nevoi speciale**

Proiectul nu detaliază clar cum solicitanții de azil adulți cu nevoi speciale vor primi asistență medicală de urgență și tratament de bază, menționând doar o colaborare generală cu Ministerul Muncii.

Propunerea Consiliului: Completarea capitolului V pentru a include prevederi clare care să stabilească modalitatea de acces la asistență medicală pentru solicitanții de azil adulți cu necesități speciale.

De menționat că toate propunerile Consiliului au fost luate în calcul, iar proiectul hotărârii de Guvern a fost îmbunătățit, astfel încât să corespundă standardelor egalității și nediscriminării.

[VEZI AVIZUL](#)

Consiliul a constatat existența unei discriminări directe în calcularea vechimii în muncă pentru pensie, prin aplicarea coeficientului redus și neincluderea perioadei concediului parțial pentru îngrijirea copilului pentru personalul contractual din instituțiile penitenciare

Petiționara a solicitat Consiliului aprecierea, din perspectiva Legii nr.121/2012, a modalității de calcul din partea Casei Naționale de Asigurări Sociale (CNAS) a vechimii în muncă în vederea stabilirii pensiei pentru vechime în muncă, constatând că i s-ar aplica un coeficient de calcul eronat (1:0,5 în loc de 1:1) pentru anii în care a lucrat ca personal contractual într-o instituție penitenciară. Prin această acțiune, vechimea sa în muncă a s-ar reduce considerabil. De asemenea, petiționara a mai semnalat că CNAS nu i-ar include în vechimea de muncă perioada concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului.

Consiliul a examinat cele două aspecte ale sesizării și a constatat următoarele:

- **Coeficientul de calcul al vechimii:** Consiliul a stabilit că practica CNAS de a asimila munca de personal contractual din penitenciare cu „munca civilă înrudită cu specialitatea militară” este nejustificată și contrară principiului egalității. Legea prevede aplicarea coeficientului 1:0,5 doar pentru anumite categorii de personal militar și funcționari publici cu statut special care au activat în afara sistemului penitenciar. Prin urmare, CNAS ar fi trebuit să includă integral perioada de activitate a petiționarei (coeficient 1:1), conform Hotărârii Guvernului nr. 78/1994.
- **Concediul de îngrijire a copilului:** Consiliul a notat că decizia CNAS de a nu include perioada de concediu pentru îngrijirea copilului în vechimea în muncă este greșită. Conform Codului Muncii, această perioadă se ia în considerare atât în vechimea în muncă generală, cât și în cea specială. Excluderea acesteia constituie o discriminare indirectă împotriva femeilor, deoarece ele sunt majoritare în a beneficia de astfel de concedii.

Consiliul a recomandat Casei Naționale de Asigurări Sociale:

- să asigure includerea integrală a perioadei de activitate în calitate de personal contractual în instituțiile penitenciare la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei, în conformitate cu Legea nr. 1544/1993;
- să includă perioada concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului în vechimea în muncă specială pentru stabilirea pensiei.

VEZI AVIZUL

Despre egalitate și drepturile omului cu studenții/tele facultăților de drept din țară

Pe 11 septembrie 2025, Consiliul în parteneriat cu Amnesty International Moldova și Librăria Cărturești, a organizat o discuție publică la Cărturești Muzeu.

Evenimentul a reunit studenți de la facultățile de drept și persoane interesate de combaterea discriminării și promovarea incluziunii.

Carolina Bagrin, membra Consiliului a pus în discuție procedura de depunere a plângerilor, protecția persoanelor care raportează cazuri de discriminare, competențele Consiliului și relația acestuia cu instanțele.

DETALII

La 26 septembrie 2025, Consiliul pentru egalitate a participat la cea de-a șaptea ediție a Programului de practică electorală, organizat de CICDE - Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral.

Evenimentul online, a fost dedicat tinerilor acreditați de Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova care au monitorizat alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025.

În cadrul sesiunii, Victorina Luca, membra Consiliului, a susținut prezentarea cu tema: „Minoritățile etnice în procesul electoral. Realități și tendințe”, analizând împreună cu participanții modul în care minoritățile etnice își exercită drepturile electorale și au înțeles rolul observatorilor în asigurarea unui proces electoral echitabil și incluziv pentru toate grupurile sociale.

La 20 septembrie 2025, Grădina Publică „Ștefan cel Mare și Sfânt” din Chișinău a găzduit o nouă ediție a Festivalului republican al Etniilor, desfășurat tradițional în luna septembrie.

Evenimentul a reunit comunități etnice, artiști, meșteșugari și vizitatori din întreaga țară, transformând centrul capitalei într-un mozaic cultural viu și colorat.

Programul a inclus parada porturilor populare, depuneri de flori la monumentul lui Ștefan cel Mare și Sfânt, vizitarea Casei Mari – simbol al ospitalității moldovenești –, precum și curți etnice, expoziții de artizanat, spectacole muzicale și coregrafice, o zonă gastronomică și activități dedicate copiilor.

Festivalul Etniilor nu este doar o celebrare a bogăției etnice și culturale, ci și o expresie a coeziunii și solidarității sociale din Republica Moldova, oferind în același timp o platformă de promovare a egalității și a respectului pentru drepturile tuturor comunităților. Prin promovarea respectului reciproc, a dialogului între comunități și a recunoașterii diversității, evenimentul contribuie la consolidarea unei societăți incluzive, bazate pe egalitate și nediscriminare.

ASOCIAȚIA PROMO-LEX A PUBLICAT RAPORTUL NR. 4 AL MISIUNII DE OBSERVARE A ALEGERILOR PARLAMENTARE DIN 28 SEPTEMBRIE 2025

Promo-Lex: „Campania pentru alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025 s-a desfășurat într-un climat tensionat, dominat de discursuri violente, atacuri sexiste și homofobe.”

PRINCIPALE CONSTATĂRI:

- În perioada 5 – 18 septembrie 2025, **au fost identificate** 62 cazuri de discurs de ură în context electoral. Statistica evidențiază o tendință îngrijorătoare: perioadele premergătoare alegerilor sunt adesea marcate de un nivel crescut de răspândire a mesajelor discriminatorii, care pot influența percepțiile și deciziile alegătorilor.
- Din punct de vedere demografic, **discursurile de ură au fost generate preponderent de bărbați (36 de cazuri), iar majoritatea autorilor aveau vârsta între 35 și 50 de ani (22 de cazuri).** Această statistică poate reflecta anumite tipare comportamentale asociate cu exprimarea intoleranței sau a ostilității în mediul public.
- În ceea ce privește criteriile pe baza cărora s-au manifestat aceste discursuri de ură, ele au fost diverse: **activitate profesională** – atacuri sau denigrarea unor persoane în funcție de profesia lor, ceea ce poate afecta reputația și siguranța profesională; **apartenență politică și opinie** – polarizarea politică a fost un factor important, mesajele vizând adesea adversarii ideologici; **orientare sexuală și identitate de gen** – discursurile de ură au vizat minoritățile LGBTQI+, ceea ce reflectă persistența prejudecăților sociale; **sănătate** – atacuri bazate pe starea de sănătate sau dizabilități, subliniind nevoia de conștientizare și protecție legală; alte criterii – care pot include etnie, religie, apartenență la comunități specifice sau alte caracteristici personale.

Aceste date arată clar că discursul de ură nu este un fenomen izolat, ci unul complex și multidimensional, care necesită abordări integrate, inclusiv educație civică, reglementări digitale și campanii de sensibilizare publică.

VEZI RAPORTUL

Octombrie, 2025

1 Octombrie

**ZIUA INTERNAȚIONALĂ A
PERSOANELOR ÎN ETATE**

10 Octombrie

**ZIUA MONDIALĂ A
SĂNĂȚĂII MINTALE**

18 Octombrie

**ZIUA INTERNAȚIONALĂ PENTRU
ERADICAREA SĂRĂCIEI**

26 Octombrie

**ZIUA CONȘTIENTIZĂRII
INTERSEXUALITĂȚII**

